

Davids son kommer med jubelåret

Timo Eskola

I julbudskapet finns det så många aspekter att det inte är lätt att förena alla ämnen med händelserna kring Jesu födelse. En av dem är Gamla testamentets uppfattning om när jubelåret börjar. När man rent allmänt läser Bibeln kan man se att detta med jubelåret innebär något fint. Men vad handlar det egentligen om?

Jubelårets betydelse

Jubelåret är i den judiska undervisningen på många sätt betydelsefullt. För det första handlar det om vad Gamla testamentet lär, nämligen att efter sju årsveckor (49 år) skall slavarerna frigges och jorden få vila.

”Ni skall helga det femtionde året och utropa frihet i landet för alla dess invånare. Det skall vara ett jubelår för er. Var och en av er skall då återvända till sin arvedel och var och en av er skall återvända till sin släkt.” (3 Mos. 25:10)

Ur denna befrielsens symbol föddes också under den babyloniska fångenskapen symbolen för befrielsen från Babylon. När Davids son kommer, befriar han de fångna i Babel. Människorna får återvända till sin arvedel och leva av Guds godhet. T.ex. bland Qumrans texter finns ett kort avsnitt där befrielsen från den babyloniska fångenskapen motiveras med Jesajaboken.

Textförfattarna väntade sig att när en bestämd befriargestalt kommer så skulle Guds jubelår förverkligas: ”(Under detta jubelår skall ni återvända till er arvedel... Tolkningen på de sista tiderna gäller de fångna... de är Melkisedeks arv, och han för dem tillbaka och förkunnar för dem

befrielsen, så att de befrias från skulden för alla sina överträdelser” (11QMelch). De fromma i Qumran kände inte ännu Jesus, men deras hopp grundade sig på Gamla testamentet.

Förkunnaren av glädjebudskapet

Åtminstone en del av judarna kunde sålunda vänta på Davids son. De väntade att en tid av fred skulle komma. Nya testamentet vet mera. I början av Matteus evangelium ställs frågan om den nyfödda judakonungen (2:2). I Lukas' texter minns man att ”Herren Gud skall ge honom hans fader Davids tron.” (1:32).

Enligt Nya testamentet har en ny kung fötts. Han kommer att få makten. Och då förverkligas folkets befrielse, Guds verkliga jubelår. Garantin för detta fanns i Jesajas bok.

Herrens, HERRENS Ande är över mig, ty HERREN har smort mig till att predika glädjens budskap för de ödmjuka. Han har sänt mig att förbinda dem som har ett förkrossat hjärta, att ropa ut frihet för de fångna och befrielse för de bundna, till att predika ett nådens år från HERREN.” (61:1-2)

Jesus använder detta bibelställe i sin predikan i Nasaret. Lukas konstaterar att Jesus bara sade helt kort: ”I dag har detta skriftställe gått i uppfyllelse inför er som lyssnar.” När Jesus framträder innebär det att evangeliet förverkligas. Han förkunnar att han är den som förkunnar frälsningens budskap. Fångenskapen utgör en bild av folkets andliga fångenskap – liksom också den babyloniska fångenskapen i allra högsta grad varit. Glädjebudskapet om Guds förbarmande löser de fångna och ger dem frihet. När jubelåret förverkligas innebär det att gamla synder blir förlättna.

De lama går

I själva verket präglas hela Jesu verksamhet av jubelårets frihet och glädje. Han var inte enbart de fattigas vän, utan också den som kom med förnyelse. Det visar Jesu svar till Johannes döparens lärjungar: ”Gå

och berätta för Johannes vad ni hör och ser: Blinda får sin syn, lama går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och för fattiga predikas glädjens budskap. Och salig är den som inte tar anstöt av mig.” (Matt 11:4–6).

I Jesu ord sägs att ”de blindas får sin syn” och ”lama går”, men botandet av de sjuka fullbordas konkret i helandet av de spetälska. Glädjebudskapet hör till jubelårets förnyelse. Det mest betydelsefulla tillägget till texten hos Jesaja är ”döda uppstår”, som nog får sin förklaring i Jesajas förklaring av frälsningens tid i kapitel 26: ”döda uppstår” (Matt 1:15, Luk. 7:22, jfr Jes 26:19: ”Dina döda skall bli levande, mina dödas kroppar skall uppstå.”)

Så innebär hela Jesu verksamhet att jubelåret förverkligas. Julens barn tröstar de fattiga, förkunnar att skulden är förlåten och påbörjar förnyelsen genom förlåtelsen.

